

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z odwołania Z. Ś. i B. Ś.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o stwierdzenie nieważności decyzji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonych od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 października 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z odwołania Z. Ś. i B. Ś. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji oddalił apelację wnoszących odwołanie.

Odwołujący się zaskarżyli powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazali na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego o treści: „czy w przypadku odwołujących się zastosowanie znajdują przepisy art. 41b ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu do 31.12.2011 r. czy w brzmieniu zmienionym przepisem art. 2 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców w związku z brzmieniem art. 27 ust. 1 i 2 ww. ustawy, który mówi, że do przedawnienia należności z tytułu składek, o których mowa w art. 41 b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11,

którego bieg rozpoczyna się przed dniem 01.01.2012 r. stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 01.01.2012 r. jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 01.01.2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu”. Podnieśli, że zagadnienie to nie jest wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie, odrębne od uzasadnienia podstaw skargi. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie:

1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruuujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawiona przez skarżących kwestia wskazana jako zagadnienie prawne nie spełnia wskazanych wyżej wymogów. W art. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378) z dniem 1 stycznia 2012 r. zmieniono treść art. 41b ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), skracając okres przedawnienia składek z 10 do 5 lat. Z uwagi na to, że bieg przedawnienia spornych należności składkowych rozpoczął się przed tą datą, należy zwrócić uwagę na art. 27 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, który reguluje zagadnienia intertemporalne. Zgodnie z art. 27 ust. 1 cytowanej ustawy „do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa

w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r.". Natomiast w ust. 2 art. 27 ustanowiono wyjątek, zgodnie z którym „jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu”. Wbrew podnoszonym przez skarżących argumentom w orzecznictwie Sądu Najwyższego odniesiono się do wskazanej wyżej regulacji intertemporalnej, wskazując, że nie przewiduje ona zastosowania 5-letniego okresu przedawnienia do nieprzedawnionych do dnia 1 stycznia 2012 r. należności składkowych, liczonego od daty ich wymagalności. Wskazane w powołanej regulacji 5-letnie przedawnienie jest bowiem liczone od dnia 1 stycznia 2012 r., a 10-letnie zgodnie z ustanowionym wyjątkiem, wskazane w przepisach dotychczasowych, od daty wymagalności składki. Ustalenie terminu przedawnienia wymaga zatem ustalenia terminu bardziej korzystnego zgodnie z wyżej wskazaną zasadą (por. bardzo obszerne uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 29 maja 2013 r., I UK 613/12, OSNP 2014 nr 3 poz. 44; por. też Prasolek w: B. Gudowska/J. Strusińska – Żukowska (red.), Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, wyd. 2, 2014, art. 24 nb. 19, 20). Zgodnie tym poglądem orzecznictwa i doktryny w niniejszej sprawie Sądy obu instancji przyjęły, że składki za okres od 1 czerwca 2002 r. do 30 czerwca 2005 r. oraz od 1 stycznia 2006 r. do 31 marca 2007 r. do dnia wydania decyzji z dnia 10 lutego 2012 r. nie uległy przedawnieniu.

Ewentualne wątpliwości w judykaturze, czego skarżący nie podnosi, dotyczyły składek powstałych jeszcze przed zmianą przepisów, w wyniku której doszło wcześniej do wydłużenia okresu przedawnienia z 5 do 10 lat i do tej daty nieprzedawnionych. Zagadnienie to rozstrzygnięte zostało jednak na gruncie art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych na rzecz obowiązywania 10-letniego okresu przedawnienia, ze wskazaniem, że ogólna reguła prawa intertemporalnego stanowi, że w razie wątpliwości, czy należy stosować ustawę dawną czy nową, pierwszeństwo ma ustawa nowa w związku z

zasadą *lex posterior derogat legi priori* (uchwała Sądu Najwyższego z 2 lipca 2008 r., II UZP 5/08, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 17).

Natomiast wątpliwości skarżących powstałe na gruncie art. 157 k.p.a. i jednoinstancyjnej organizacji ZUS rozstrzygnięte zostały wprowadzeniem art. 83a do ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) (por. Strusińska – Żukowska w: Gudowska / Strusińska – Żukowska (red.), Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, wyd. 2, 2014, art. 83a nb. 1).

Brak zatem podstaw do uznania, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.